

המשמעות העמוקה של "לעולם לא עוד"

סבל רב, פשעים נגד האנושות, שואה. ההיסטוריה האנושית מלאה בסבלם של ההמונים והחפים מפשע. אבל מה שקשה להבין מקריאה בספרי ההיסטוריה, זה שאירועים אלו והכח והשחיתות הנלווים להם לא נולדו לפתע ברגע אחד. קדמו להם תהליכים ארוכים, חוקים ותקנות, ותוכניות [קונספירציות] של גורמים אינטרסנטים שונים, אשר תכננו מהלכים אסטרטגיים צעד אחר צעד בכדי להשיג את המטרה הסופית שלהם.

בכל צעד וצעד לעבר הגיהנום האנושי הזה, היה מיעוט שהתנגד ושזעק. במקרים שבהם קול המיעוט נשמע בצורה מספקת [שאוּלִי לא נקרא עליהם בספרי ההיסטוריה], ושהמיעוט היה גדול מספיק ונחוש מספיק ונלחם בתעוזה מספקת, האסונות נמנעו. לעומת זאת, באירועים ההיסטוריים שקראנו עליהם ושחלקנו חווה אותם על בשרו, זעקתם של המיעוט לא הייתה חזקה מספיק, ולא הצטרפו מספיק אנשים למאבק בכדי למנוע את התחזקותם של גורמי הכח והרוע, והתפשטות הווירוס של השקר והכזב.

א. מקור הביטוי

"שנית מצדה לא תיפול"

יתכן שמקורו הרעיוני של הביטוי "לעולם לא עוד" הוא מהפואמה של יצחק למדן "מסדה" שנכתבה בשנת 1926, ושעוסקת בנושאים קיומיים של העם היהודי¹. בפואמה נכתב "שנית מצדה לא תיפול", ואת הביטוי הזה אימצו תנועות יהודיות ציוניות שונות. לאחר השואה התחילו להשתמש בביטוי "לעולם לא עוד" בהקשר לשואת היהודים, וביטוי זה היה בשימוש של קיבוצים ומסגרות שונות לאחר הקמת מדינת ישראל. בשנת 1972 הרב מאיר כהנא השתמש בביטוי כשם לספר שלו, ותנועת "הליגה להגנה יהודית" [JDL] בארה"ב אימצה ביטוי זה כקריאה למאבק פעיל באנטישמיות וכנגד הפאסיביות וחוסר האונים שנפל בחלקם של חלק מהיהודים בתקופת השואה². בשנים לאחר מכן, ביטוי זה נעשה נפוץ גם במובנו האוניברסלי, כנגד גזענות, רצח עם ופשעים נגד האנושות, בנוסף למובנו העיקרי שמתייחס לשואה.

¹ "מסדה (פואמה)", תורמי ויקיפדיה, [https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A1%D7%93%D7%94_\(%D7%A4%D7%95%D7%90%D7%9E%D7%94\)](https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A1%D7%93%D7%94_(%D7%A4%D7%95%D7%90%D7%9E%D7%94))

² Emily Burack, " 'Never Again': From a Holocaust phrase to a universal phrase", Jpost, March 10, 2018, <https://www.jpost.com/Diaspora/Never-Again-From-a-Holocaust-phrase-to-a-universal-phrase-544666>

"חירות היא חובה, חובה אפילו יותר מזכות." פלצ'י⁶

תירוצים ורציונליזציה

"אף אחד לא עשה טעות גדולה יותר מאשר אדם שלא עשה כלום,

בגלל [[שחשב]] שיכל לעשות רק מעט." אדמונד בורק

כאשר אנו יושבים בנוחות בביתנו אנו מכריזים בביטחון וביהירות "לעולם לא עוד", אבל אם נראה עוול שנעשה אל מול עינינו או זכויות אדם שנרמסות, מי מאתנו יסכן את הנוחות, הקריירה, המעמד החברתי וגם את חייו כדי לעצור את העוול וההתדרדרות אל האסון ובכך להבטיח ש"לעולם לא עוד"? יש תקופות שבהם אנשים נצבים [בעל כורכם] בפני דילמה - לקחת חלק פעיל בהתנגדות לאי צדק תוך סיכון עצמי משמעותי, או לשבת בצד ולקוות שהסערה [או השואה] תחלוף. כל אחד יכול לפעול ולהתנגד - כל אחד באמצעים שעומדים לרשותו, בין אם זה בעזרת הסברה שקטה בשיחה בארבע עיניים או בפעילות חברתית אינטנסיבית. כל אחד תורם את תרומתו לפי יכולתו, ולבסוף זה מצטבר לכדי גל צונאמי שדומה שמגיח מתוך ים [הנחושת].

<u>ניצחון הטוב</u>	<u>ניצחון הרוע</u>
חמלה, אכפתיות, ערבות הדדית אחוה	אגואיסטיות ואינטרסנטיות, ריחוק חברתי
אמת, חופש [ערכים, זכויות]	כסף, שליטה
קבלה [של החיים ושל המוות], שחרור	פחד

* [למי שצריך הגדרה אקדמאית למושגים "טוב" ו"רע", הוא לא יקבל אותה פה. יש גננות שיכולות להסביר את זה יותר טוב מאשר הפרופסורים הגדולים, והמטרה של מסמך זה היא לא להרשים בהתפלספות מגונדרת.]

<u>התמודדות, אחריות</u>	<u>בריחה בעזרת תירוצים ורציונליזציה</u>
אכפתיות, לקיחת אחריות <= מודעות	אדישות, עצלנות <= עיוורון מרצון ["מה אני כבר יכול לעשות"]
התמודדות מודעת	הדחקה, הכחשה [מנגנוני הגנה]

⁶ Fallaci, Oriana, "A Man", New York: Simon & Schuster, 1980, p.2

קבלה מודעות של אפשרויות וסכנות העתיד	הטיית אופטימיות ^{7 8} [מנגנון הגנה, הטיה קוגניטיבית]
ניתוח כל מצב בצורה אובייקטיבית [והכרה בעובדה שנגרם הרבה אי צדק וסבל לאנשים בגלל מעשיהם של אנשים אחרים]	הנחת עולם הוגן ⁹ => האשמת הקורבן
אכיפה בדרנית קיימת בכל מקרה [שיקול דעת מה לאכופ ואיך נמצא לבסוף בידי גורמי האכיפה] - אפשר להתנגד להוראות גם בדרכים עקיפות [ערכים הם מעל לחוקים ותקנות]. הרוע בסוף יגיע גם אליכם, יש דברים יותר חשובים אפילו מפרנסה. אם לא למעננו, אז למען ילדכם וילדינו והדורות הבאים.	'רק ממלא פקודות' [יש חוק], דאגה לקריירה [הדאגה לקריירה הייתה אחת הסיבות לכך ש'אנשים רגילים' - (כגון הגרמנים שגויסו ככוח עזר משטרתי ¹⁰), מילאו פקודות ולא סירבו לבצע רצח של גברים, נשים וטף יהודיים חפים מפשע בזמן השואה].

רוע מקבל הזדמנות לגדול ולהתפשט בגלל שיותר מדי אנשים נכנעים לפחד, לאגואיזטיות ולאדישות כלפי מעשים "קטנים" של רשעות, שקר ושחיתות. הרוע-השקר דומה לזיהום או וירוס: אם הוא לא נעצר ומוכנע באבו, הוא מתפשט, מתעצם ומסכן את עצם קיומה של החברה כולה.

"הדבר היחיד הנחוץ לניצחון הרוע זה שאנשים טובים לא יעשו"

כלום. "אדמונד בורק"

ג. איך נמנע את האסון האנושי הבא

כלל פשוט לזיהוי סכנת ההתדרדרות לאסון: כאשר ערכים יסודיים וחכונות יסוד מתערערים

ונפגעים. ברגע שזה קורה - זה הרגע להתחיל להילחם, ולא רגע אחד מאוחר יותר.

כיצד נשמור על הערכים והחכונות:

1. **לשמור שלעולם לא יהיה בידי קבוצה אחת כח רב מדי** [כולל קבוצה השייכת לממסד או למפלגה או למערכות המדינה]
2. **לשמור שתמיד לאנשים הטובים [אלו המתנגדים לאלימות ושרוצים בשלום] יהיה מספיק כח פיזי וכח פוליטי בכדי לשמור מפני התפרצות 'ווירוסים' אלימים. אבל מי הם ה'טובים'? הרי גם**

⁷ "הבנת הטיה אופטימית", <https://heb.psychic-parapsychologist.com/understanding-optimism-bias-33765>

⁸ Julia Thomas, "What Is Optimism Bias, And What's The Harm In It?", February 4, 2020, <https://www.betterhelp.com/advice/optimism/what-is-optimism-bias-and-whats-the-harm-in-it/>

⁹ "Just-world hypothesis", Wikipedia contributors, https://en.wikipedia.org/wiki/Just-world_hypothesis

¹⁰ Browning, Christopher R. Ordinary Men: Reserve Police Battalion 101 and the Final Solution in Poland. New York: HarperPerennial, 1998

הקבוצות הכי נוראיות בהיסטוריה טענו או חשבו שהם עצמם היטובים'. לכן ש צורך בביזור הכח, בפיזור, ולהימנע משלטון מרכזי [אבסולוטיסטי/טוליטרי/ריכוזי]-סעיף 1. שכן, אפילו אם הכוונות של שלטון שכזה יהיו בהתחלה בכנות טובות, בגלל שהכח משחית- יש לצפות להתדרדרות בכוונות אלו ולשימוש לרעה בכח.

3. להילחם למען האמת, החופש, הצדק והחמלה, למען הערכים שמקדשים את חיי כולנו בעולם הזה.

האמת היא הערך הבסיסי ביותר, והשקר הוא הנשק שבעזרתו הרוע מתפשט בעולם כוורוס:

השאיפה לדעת ולהכיר את האמת [האובייקטיבית-המוחלטת], היא אחת המשימות העיקריות של האדם. על כל אחד ואחת מאתנו להתאמץ לדעת כמה שיותר מהאמת, להרחיב את המודעות שלנו ולהכיר באמיתות גם אם הן לא נוחות או מנוגדות לדפוסי החשיבה הקיימים שלנו. כל אחד מתחיל את המסע לעבר האמת מנקודה יחסית [סובייקטיבית], בהתאם לנסיבות החיים, אבל העיקר לשאוף להכיר את האמת בכנות וביושר. מהבחינה הזאת, דברי אדם ישר אשר לא סיים בית ספר יכולים להיות בעלי ערך גבוהה לאין שיעור מדברי פרופסור בעל תארים רבים ושם עולמי, אך חסר יושר ואשר אינו מחזיק בערך האמת כערך עליון.

אל תאמינו לסמכות באופן אוטומטי - זוהי זכות וחובה של כולנו להתאמץ ולשאוף לדעת את האמת.

תתרגלו לבחון דברים לעומק בחשיבה ביקורתית ועצמאית .

לעולם לא עוד תהיו כצאן, אלא כבני אדם - בני חורין, שנבראו בצלם.

עולם הפוך ראיתי

בסביבתנו האנושית הנוכחית, מי שמשקר, מרמה ורודף שררה בכוחניות—קולו נשמע והוא נמצא מעלה בחברה, ואילו דובר האמת הבודד, אשר אינו מחפש שררה אלא שואף לטוב- נמצא בתחתית. בעולם שכזה, שואה יכולה לקרות לאנשים טובים וחסרי כח. את זה אנו צריכים למנוע בכל כוחנו.

רדיפת כסף [חומר] ושליטה [כח] = עשיית פסל [עגל הזהב] ומסיכה [של שקר].

הווירוס הוא הסמל וההתגלמות הגשמית של השקר. הווירוס מפיץ את שקר הגשמיות [עגל הזהב] בעולם, והמסיכה מסתירה את האמת [Mask- to mask the Truth].

איך נדע מה נכון [בעולם הפוך, של שקר ושל אנשים מושחתים]:

ע"י היצמדות לערכים הנצחיים [אמת-חופש-צדק] מעל תקנות וחוקים זמניים.

"כי יסכר פי דברי שקר"¹¹

¹¹ [יסתום פי דוברי השקר] תהלים ס"ג, פסוק יב' [כשדוד התחבא במערה במדבר יהודה מפני שאול]

עבדים היינו- לעולם לא עוד

רובנו רואים את עצמנו כמוסריים או "הטובים", אבל המבחן האמיתי מגיע בזמנים קשים ומאתגרים. לדוגמא, כאשר כולנו שבעים ומדושנים אין חוכמה גדולה בשמירה על הדיבר "לא תגנב", אבל כאשר אנו במצוקה כלכלית, זהו המבחן האמיתי למידת הערכיות שלנו. בדומה לכך, כאשר אנו במצב שגרה, יושבים על הספה בביתנו הנוח והבטוח, אין חוכמה גדולה בלצעוק ולהצביע על איך שאחרים הם "רעים" ["virtue-signal"]. אבל כשיש לנו מה להפסיד בתהליך חשיפת השקר או השחיתות, וכאשר כוחות הבצע, השררה והרוע עולים בעולם, וזה נעשה מסוכן לעמוד למען הטוב, החלש, האמת, הצדק והאור, אז זהו המבחן האמיתי שלנו, רגע האמת שנותן לנו אפשרות להתקדם מבחינה ערכית ורוחנית. זהו ממש רגע של 'הזדמנות לאבולוציה רוחנית', ואף על פי שזהו רגע קשה עד מאוד, עלינו לדהור לקרב בזעקת שחרור וחופש ובצהלת אמת;

לדעת ולשמוע את זעקתם, סבלם ודמם של אבותינו והמוני החפים מפשע שבאו לפנינו, אשר דוחפים אותנו ברוחם וזועקים עם כל נשמתם "לעולם לא עוד".

13.12.2020

ש

כ"ז כסליו ה'תשפ"א [נר שלישי של חנוכה]